

nici na ljubo moramo povedati, da je pionirsko delo na tem področju opravila Služba za opazovanje snega in opozarjanje pred snežnimi plazovi, ki pa je imela odločno premalo opazovalcev. Za nameček so bili ti kadri (z redkimi izjemami) nezadostno izurjeni in nestalni. Primerjava s Švico, Francijo, Avstrijo, ČSSR in še s kom sploh ni mogoča. Dokler ne bo stalnih, zanesljivih in doslednih opazovalcev, pač ne bomo imeli svoje statistike, pa tudi razmišljanje o predvidevanju trganja snežnih plazov s pomočjo računalnikov so ob takih pogojih samo dobra želja in velika iluzija.

KOLIKO STANE GRS

DRAGA VARNOST V GORAH

PAVLE ŠEGULA

Od nekdanj je znano, da GRS ne pušča na cedilo nikogar, ki potrebuje njeno pomoč. Reševalci vselej store vse, da bi našli pogošane, oskrbeli in pospremili na varno ponesrečene. Slednje ponavadi ni preprosto: potrebno je znanje, vselej gre tudi za določeno tveganje, z vsakim posegom GRS pa so neizbežno povezani tudi materialni stroški, o katerih nihče (razen same službe) ne razmišlja. In vendar gre za velika sredstva, ki jih je treba od nekod dobiti, da bi v času potrebe ne bili praznih rok.

O tem pogosto govorimo, ko iščemo virov dohodkov, pomoč in dotacije; včasih tudi menimo, da bi o tej plati življenja in dela GRS moral vedeti vsaj nekaj vsak državljan, saj smo končno tako ali drugače vsi kandidati, da bomo nekoč potrebovali njeno pomoč, ki nam jo velikodušno daje brezplačno.

Ni moj namen, da prikažem prav vse stroške, prav vse finančne in materialne potrebe GRS, zato bo tale prispevek zanesljivo zelo pomanjkljiv in nepopoln. Rad bi namreč pokazal le to, kako zelo draga je tehnična in druga oprema gorskih reševalcev.

RAČUNATI JE TREBA V MILIJONIH

Kot izhodišče mi služi cenik opreme za reševanje tiroskega podjetja Tyromont, ki proizvaja sodobne, tudi pri nas uporabljane naprave za reševanje v gorah.

Kadar rešujemo huje poškodovanega iz stene in sploh iz sveta, kjer je potrebno gibanje v zahtevnem, ponavadi dokaj navpično postavljenem svetu, bomo skoraj

Reševanje naj bo brezplačno!

V glasilu Canada's National Mountaineering Club čitamo zanimiv prispevek, ki je nastal zaradi predloga nekega sodnika. Ubadal se je z nesrečo, ki je terjala dvoje življenj in v svojem poročilu zahteval, naj »ljudje, ki se ukvarjajo s tako nevarnim športom, kot je alpinizem, storitve reševanja plačajo«. Isti sodnik je še priporočil, naj bolj skrbno za šolanje gorskih vodnikov in za organizacijo GRS.

Na te zahteve sta se oglasila predstavnik Kanadaskis Country in Banff National Park. Oba se zavzemata za brezplačno iskanje in reševanje vseh, ki so potrebni pomoči, in menita, da tudi noben drug podoben park ne bo obračunaval storitev, če obiskovalci zaidejo v škripce.

Oba predstavnika menita, da mora vsak obiskovalec vendarle v osnovi preventivno sam skrbeti za svojo varnost ter ne nasprotujeta mnenju, naj bi reševanje zaračunali samo tedaj, kadar ne bi bilo potrebno. Seveda pa v takem primeru v Banff National Parku poprejši posvare prizadetega in mu svetujejo, naj sam poskrbi zase.

V tem smislu navaja primer, ko je neki smučar zahteval, naj ga prepelje v Calgary helikopter, ker se mu je zlomila smučka in ker ima važen sestanek. Uprava parka je akcijo odklonila.

Zavedajo pa se, da ima tudi ta medalja dve plati, saj se bo morda kdo v stiski bal zahtevati pomoč, če bi ga to stalo veliko denarja.

P. Šegula

gotovo potrebovali vitel z jeklenico, nosilnim bobnom, zaviralnim bobnom, spojkami, želvami, žabico, vrtljivo vponko, običajnimi vponkami in še kaj. To potrebuje prav vsaka naša postaja GRS, stane pa ob vstopu v leto 1989 kar 18 milijonov dinarjev. Brez vitla in pribora bi si danes težko predstavljali spuščanje ali dviganje ponesrečenca v zahtevnem terenu.

Seveda potrebujemo tudi nosila: za laže poškodovanega ali za reševanje hudo ponesrečenega človeka, bodisi za reševanje iz stene, bodisi na smučišču.

Če je prizadeti pri zavesti in ne prehudo poškodovan, ga lahko namestimo v reševalni opornik. Ta velja 2 milijona, v lažji izvedbi pa 1,8 milijona dinarjev. Posebej za reševanje s helikopterjem prirejena vreča velja 2,3 milijona, medtem ko je vrečo za prenos preminulega možno nabaviti za 500 do 750 tisoč dinarjev.

Večinoma bomo za reševanje v gorah potrebovali gorska nosila. Cena le-teh znaša skupaj z najnujnejšim priborom — natežno opornico in oporo za kolena — dobrih 12 milijonov dinarjev.

Za reševanje v zimskih razmerah, posebno na smučiščih, potrebujemo reševalni čoin AKI, ki z dodatnim priborom stane nič manj kot 12,5 milijona dinarjev. Če se odločimo za t. i. kanadke, ki so preprostejše in primerne izključno za reševanje na smučiščih, bodo dovolj štirje milijoni in pol.

Seveda vse to ni edina oprema; povedati velja, da nekatere postaje potrebujejo več nosil in vitlov s priborom, nujno morajo imeti tudi več jeklenic. Nekatere postaje imajo nosila in tisto, kar je potrebno za najnujnejše posege, tudi v posameznih kočah, še zlasti na tistih območjih, kjer so nesreče pogostejše.

BO GRS POŠILJALA RAČUNE?

Poglejmo še, kako je z »drobno« opremo, kot so lavinske sonde, lavinske žolne, radijske postaje, vrvi, cepini, dereze, akumulatorji, vponke, bakle, kvalitetne baterijske svetilke, agregati, osebna oprema, oprema za zaščito pred močo, perilo, čevlji itd., itd.

O ceni posameznih kosov opreme tu ne kaže govoriti, saj je marsikomu znana že iz lastnih izkušenj. Če upoštevamo potrebno količino, določeno z normativom, bi kaj kmalu videli, da ena sama postaja GRS

za nabavo najnujnejšega potrebuje — po današnjih cenah — kar okoli 200 milijonov dinarjev ali, če zapišemo v stabilnejši valutni, nekako pol milijona avstrijskih šillingov!

Pri tem še sploh nismo omenili sredstev za tečaje in druge načine šolanja v okviru postaj in komisije za GRS ter velikih stroškov, ki jih terjajo reševalne, še zlasti iskalne akcije. O ceni reševanj, v katerih sodeluje helikopter, raje ne govorimo, saj polete helikopterja financira RSNZ oziroma milica, posredno pa davkoplačevalec.

Če hočemo biti dosledni, ne smemo pozabiti, da se oprema naglo kvari. Vrvi je treba nadomestiti, ko so na oko še povsem dobre, podobno velja za jeklenice in večino opreme, ki jo sproti izločamo in nadomeščamo z novo.

Morda se bo sedaj kdo vprašal, čemu ta pripoved, saj je znano, da delo GRS teče, odkar je bila ustanovljena. Nikoli ni odrekla pomoči, nikoli ničesar zahtevala od ponesrečencev. Tudi sedaj nihče ne kuje naklepov, da bi svojim varovancem po posegih pošiljal račune, čeprav bi kak pijanček ali neposlušen in zaletav hribovec to včasih zaslužil.

Želel sem samo malce odstreti zaveso, ki skriva ta javnosti neznani ali manj znani del skrbi GRS. Želel sem tudi, da se vsakdo, ki zahaja v gore, zaveda, da je reševanje draga stvar (tudi če v ta namen ni treba seči v lastni žep) in se temu primerno obnaša, ne nazadnje v svojo lastno korist.

MEDNARODNI MLADINSKI PLANINSKI TABOR V ŠVICI

TRITISOČAK, ČETRТА STOPNJA IN ŠE KAJ

MOJCA HRABAR

Tisto prvo nedeljo v lanskem avgustu se je v jutranjem mraku na koprski tržnici začela naša odisejada: odpotovali smo v Švico na mednarodni planinski tabor, ki ga je organizirala mednarodna planinska organizacija UIAA. Naša končna postaja je bil Furkapass (2440 m), prelaz v Urijskih Alpah, kjer pa ni bilo ne duha ne sluha o taboru. Šli smo spat v »rifugio« na skupna ležišča, zjutraj pa nam je oskrbnik povedal, da je po talkie-walkie izvohal tabor. Kmalu nas je prišla iskat bradata prekla — planinec, ki nas je odpeljal v le kakšnih pet kilometrov oddaljen tabor, predstavil pa se nam je kot Ruedi, vodja tabora.

Udeležencev mednarodnega tabora je bilo 25, od tega nas pet deklet in tovarišica, in skupaj s svojimi vodniki smo spali v planinski koči na eni strani pregrade, na drugi pa je bil tabor za Švicarje. Na vrhnjih pogradih smo kraljevale me Slovenke

in Tirolci s svojo tovarišico, sredino in pritličje so zasedli Francozi, pod nami pa so bili Avstrijci in Gabrijela. Na tabor so bili povabljeni še Madžari, a niso prišli.

KAJ JE LAŽJA TURA

Prvo dopoldne se je najprej vse odvijalo z naglico, pa še Ruedi nas je vodil tako, da smo morali skoraj teči za njim. Pod vrhom Kl. Furkahorna, kjer smo se ustavili, smo se pričeli razgledovati po ostalih; vsi so bili nekako enako stari okoli 14 let, bilo pa je tudi nekaj mlajših.

Po počitku smo ob pomoči Carole in Linde (ki nas je skoraj pobila, ker nas je spuščala prehitro) plezali po steni. Nato smo na snežišču vadili hojo in zaustavljanje s cepinom ob zdrsu. Suzan nas je zatem uvedla v pristo plezanje, okrog treh pa smo se z drugimi vrnili v koč, ki se ji je sicer poznalo, da je vojaška, a je bila domiselno in lepo urejena, tako da